

1 Folketingip ataatsimiinnerata ammarneqarnerani ulloq 1. oktober 2024 Statsministerip oqalugiaataa

Oqalulluni oqaatsit atuupput

Det talte ord gælder

Ullumi oqalugiaatiga oqaluttuamik aallartissavara. Henrik Pontoppidan-ip allassimasaa. Ukiut 139-it matuma siorna.

Oqaluttualiaq ateqarpoq "Naadsensbrød".

Tassani pineqarpoq arnaq utoqqaq piitsoq. Ateqarpoq Stine Bødgers.

Inuunini naallugu Stine ruuanut naatsiaanullu narsaatini sulerulussimavoq, maannali assani immikkoortiterissummi damptærskværk-imi annersissimavaa. Suliunnaarpoq. Aap - Pontoppidanip oqaasii atuinnarlugit - "tyet til Fattigfolks store Trøster, til Brændevinens Barmhjærtighed." (piitsut saammarsaatigilluartagaannut snaps-imut saaginnartariaqalersimavoq).

Naatsumik oqaatigalugu: Stine nakkaassimavoq.

Taamanikkut inuiaqatigiit tamanna pillugu qanoq qisuariarpat?

Aap, aalajangerneqarpoq, Stine fattiggård-imut (imminut pilersorsinnaangitsut angersimaffiannut) inissinneqassasoq - imaluunniit inuit akornanni oqartarnerattuut "kassen-imut".

Kassen piitsunut inissiisarfiuvoq naalattussaaginnarnissamik tunngavilik. Tassani piitsut ullaakkut nalunaaqutaq sisamanut itersarneqartarput. Ulloq naallugu ivissuarnik perlaaneq kooriliornerlu suliarineqartarput.

Tupinnartuliaaangivipporlu Stine pinaasersimammat. Taamaattumik anisariaqarpoq.

Aqqusernermut nerukitsumut, najugaqarfigisaanut, pissanganartorsioqalutik eqqaamiuusut alapernaallutik katersuupput.

Sognefoged (kommunefogedi) aggersarneqarpoq. Arnar utoqqaap assai isigaalu qilersorneqarput. Nunaannarmilu nunaqarfinguarmit uinngiarpallattarnerisa nillerrattarnerisalu ataanni qimagunneqarluni.

Tamannalu aliatsannaqaaq.

Taamatut pinninneq ataqqinninnerunngilaq.

Sooq oqaluttuaq taanna saqqummiukkinga?

Marluk pissutigalugit.

Pissutigalugu danmarkimi oqaluttuarisaanerput - ilaatigut peqqarniitsunik - ilaqarmat.

Aamma pissutigalugu atuakkiaatitsinni erlinnartuusiveqaratta.

Atuakkat paasisimasaqassusermik tunisarpaatigut. Paasinninnermik. Aamma misigeqatiginninneq, inuiaqatigiit inuillu pinngitsoorsinnaangisaat.

Danmarkitoqqami piitsuussuseq atugarlungaernerlu ilisimassagaluarpagut, Pelle Erobereqanngitsuugaluarpat?

Arnat inuunerat paasisimassagaluarnerparput Tove Ditlevsen-eqanngitsuusimagaluarpat?

Danmarkip nutaaliaasup alannortai Thomas Korsgaard-eqanngitsuuppat Morten Papeqanngitsuuppalluunniit?

Ukiut 1900-ikkut ingerlaleriikatattut suli inuit Stine-tut ittut taaneqartarput “uværdigt trængende” (piitsut piginnaatitaaffiagaasimasut). Imerajuttut. Eqiasuttut.

Isumaqarfigineqarput inuiaqatigiinnut artorsaataasutut, tamannalu pissutiginnarlugu allannit naleqannginnerusut.

Qinarseqataasinnaanngillat. Illumi oqqiffissaqanngillat. Piitsunulluunniit oqartussaasut akuersiteqqaarnagit kateqqusaanatik.

Soorunami tamakku allannorsimapput.

Ikiuineq naakkinnissutaanngilaq. Ikiuineq ikiorneqarnerlu qallunaat kinaassutsitsinniilernikuvoq. Kisianni inunnut allanut ataqqinninneq pillugu angorusutarput angusimavarput? Immitsinnut isaassivigivugut? Qamannga pisumit? Atugarliornerpaat sumiiffiat aallaavigalugu paasisarpagut?

Imaluunniit issarteq illuatungaannaanut issariatinneqarpallaalersimava?

Inuiaqatigiinni atugartuunngorsimasuni ilaagutta, immaqa eqqarsarpugut, isumassuineq allat suliassarigaat.

Ullumi ilissi oqaluseriumavassi, qaqutigorsuaq angerlarsimaffeqartartusi. Suliffeqanngitsusi. Atornerluisuususi, aamma timikkut naalliuuteqartuususi, kisianni aamma tarnikkut nappaateqartuususi.

Ilissi, immaqa ilaannut annilaarnartuususi, aalakoorsusi aqqusinikkut sanipoortarsusi ingerlasusi, qimmeq pituutaqanngitsaq malitsigalugu.

Ilissi, aannqajaarniutinit tiguagaasimasusi.

Ilissi, uagut allat sanioqqutipallanniaannartagaat, nalungatsigu qanoq oqassanerluta qanorluunniit iliussanerluta.

Immaqa issiavimmi takisuumi allat peqatigalugit issiasutit takusimavatsigit immaqaluunniit takusimangvivippsigit kisimiillutit angerlarsimagavit. Igitassarpasut akornanni. Errugassarpasut akornanni. Igalaat saagorlugit, immaqa tamanna kisimi periarfissaamat. Ilissi pillusi oqaluseriumavassi, Folketingimi ammaanersiornermi qaqutigorsuaannaq eqqaaneqartartusi. Kisianni tassa ullumikkut tamanna pissavarsi.

* * *

Amerlanerussutillit piumasaat malillugit inuiaqatigiit ilusilersorsimavagut. Soorunalimi taamaalorsimavagut. Tamatumunngali ilaavoq ikinnerussuteqartunut pisussaaffeqarneq. Iluatsippiannngitsumik inuuneqaruit. Taava tamanna inuiaqatigiit aqqissuussaanerannut sisamanik teqeqqulimmut naammagutsikkuminaassaaq.

Ataatsimik assersuuteqarlanga.

Angerlarsimaffeqanngitsut amerlanersaasa angerlarsimaffeqarnissartik kissaatigaat.

Tamannalu pigunikku, amerlasuunut toqqissisimanartuusaaq siumullu alloriarnerulluni pingaarutilik. Tamanulli taamaanngilaq.

Hus Forbi - angerlarsimaffeqanngitsut aviisiata - aviisitsialak - augustimi saqqummersumi ilannguppa Henriup 43-nik ukiullip apersorneqarnera.

Ukiut pingasungajaat ikiortariallit angerlarsimaffianni najugaqarsimavoq, isumaqatigiisutunik malinninniarnerninik ikiorneqarluni. Sulisunut tatiginnissinnaaneq ilinniarlugu. Ullormullu pingasoriarluni nerisarluni.

Ingerlalluataangaarami, atornerluinerminut katsorsarneqarnissi aallartissimavaa.

Qanittukut Henrik angerlarsimaffitaarpoq.

Namminerisaminik pisaarpoq, kisianni aamma annaasaqarpoq: Inuit ilagissallugit sungi-usimasani.

Nammineq oqaasii malillugit: *“Tassa nalaasaarfimmi tassani issiaannalerpunga iigarlu isigalugu eqqarsarlungalu; arraa maaniuna susunga?”*

Issuaaneq naavoq.

Taava Henrik Brugsenimukarpoq immiaararsillunilu.

Amerlanerpaanut suliffeqarneq angerlarsimaffeqarnerlu tunngaviupput pinngit-soorneqarsinnaanngitsut, ilaannullu aamma ingasappallaalersinnaavoq.

Ilaannikkut akuerisariaqartarparput inuit atugarliortut inuunertik namminneq ingerlatissagaat, tamannali ima isumaqanngilaq, tassa imminiissagigut. Mianersuutigiinnassavarput kipparippallaartunik allat sinnerlugit anguniagaqaassinialinnginnissarput.

Ataatsimik assersuuteqaqqillanga:

Inuit aanngajaarniutininik atornerluisut amerlanersaasa kissaatigaat atornerluiunnaarnissartik, tamatigullu tassunga killissimasanngillat.

Maannakkorpiaq pisariaqartitaq immaqa tassaavoq aqqusiniinnarmi aanngajaarniummik pinissaq. Isaaffissiami. Tummeraqarfimmi.

Kapuut ipertooq ikermut pisoqqamut kapputissallugu. Aseruuttoorsinnaaneq, ajornerusorluunniit, navianartorsiorfigalugu.

Saqqummersitaasutut inissisimalluni. Allat takkuanni. Allanit eqqartuunneqarluni.

Københavnimi Halmtorvimi “Stofindtagelsesrummet H17” inissisimavoq.

Tassani eqqugaasimanerpaat aanngajaarniummik pisinnaapput sinaakkutit isuman-naatsut avatangiiseralugit. Kapuutit ipeqanngitsut. Peqqinnissamut sulisut piareersimasut. Assuarinninnertaqanngitsumik Ataqqinassusilimmik.

Tamannaasinnaavoq massakkorluinnaq pisariaqartinneqartoq. Atuinermik appariartuaartitsinissaq katsorsartinnissarlu pilersaarut pinnagu. Suli massakkuunngitsoq.

Ullumikkut inuusuttut ingerlalluartut amerlasuut aanngajaarniutininik atuisarput. Ulorianarpoq. Kingunerluuteqarujussuarsinnaavoq. Tuniniaasartullu sakkortuumik pillarneqartari-aqarput.

Atugarliornerpaanullu oqaluttuaq allaaneruvoq.

Aanngajaarniutit matumani imminut nakorsarnertut pissuseqarput, piffissap ilaani inuunerup atoruminaalluinnartup atoruminarsinissaanut ajugaaffiginissaanullu.

Ullumikkut Danmarkimi tallilmanik aanngajaarniutininik kapisarfeqarpoq.

Aarhusimi ataaseq. Odensemi ataaseq. Vejleми ataaseq. Københavnimi marluk.

Amerlinnissaannut aningaasaleerusuppugut.

Aanngajaarniutininik imminut kapinissamut periarfissaareersut amerlisinniarlugit. Sivisunerusumik ammasalersillugit. Inissat amerlisillugit. Aamma Qallunaat Nunaanni illoqarfinni allani nutaanik pilersitsinissamut.

Inuit amerlanerit toqqissisimanermik ataqqinartumillu inuuneqarnissamik tunisari-aqarpagut. Tummeqqanit kikkullu tamat takkuannit alanngisillugit.

* * *

Iluatsippallaanngitsumik inuuneqarneq akuerisariaqarparput, ataqqinanngitsumillu inu-
uneqalernissaq akuerinngisaannassavarput.

Naalakkersuisut pissutsit allanngortikkusuppaat. Kikkuunersi aallaavigissavarput.

Isumaginninnermi politikki ataqqinnittoq ingerlakkusupparput.

Tamanna qanoq isumaqarpa? Ataqqinassuseq - qanoq isumaqarpa?

Arlaliupput. Pinaveersaartitsineq pingaarnersaavoq. Suliffeqalernissamut atuarnissamul-
luunniit ikiorneqarnissaq soorunami anguniagaavoq. Amerlanerpaanut.

Kisianni aamma inoqateqarpugut atugarliortorujussuarnik, inuuneq ima artornartigaluni,
nakkarnert ima amerlatigalutik, sapiissuseqartariaqarluta isumassuinissaq asanninnerlu
pingaarnarpaatut inississallugit.

Danmarkimi inuit atugarliornerpaat amerlarujussuannngillat, amerlavallaarpulli.

Amerlanersaat angutaapput, alianaraluartumillu utoqqallivallaarneq ajorput.

Amerlanerit siusinnaartumik pensionisiaqarput imaluunniit kontanthjælp-imik pisar-
tagaarlutik.

Amerlasuut pisortanut akiitsoqarput.

Affai sinnerlugit ukiut kingullit tallimat iluanni pineqaatissinneqarsimapput. Amerlanertigut
tillissimaneq pissutigalugu. Imaluunniit kokain-imik kaasarfimmioqarneq.

Nunatsinni inuiaqatigiit atugarissaarfiusut pisussaaffillipput pisinnaatitaaffillitullu, taamak
tulleriinnilerlugit, kisianni ukununga inunnut immikkut atatillugu pisinnaatitaaffik pisus-
saaffimmit siullinngortittariaqarparput.

Periarfissikkallarlugit inissaqartillugillu allatut iliornissamut.

Piumasagaatit kinguneqartitsinerillu ikinnerusut.

Immaqa akiitsut isumakkeerutigalugit?

Aqqusiniinnarmi inuuguit, periarfissaqanngilluinnarputit pisortanut akiitsuit, amerlasuutigut
millionit sisamararterutaattut amerlatigisinnaasut, akilernissaanut.

Kiisalu angerlarsimaffeqanngitsumut inummulluunniit atornerluisuusumut, pineqaatissin-
neqarsimanerminillu naammassinninniartussamut, isumassuisinnaasariaqarpugut.

Paarnaarussivimmiinnerminni amerlanertigut naqqarlerpaanngorlutik inissittarput.

Paarnaarussanit nukittunernit atornerlunneqalersarlutik.

Aanngajaarniutinik pisinissamut tuniniaanissamullu tatineqartarlutik.

Iperagaagunillu.

Akiitsui amerlisimasarput.

Suli nammineersinnaanngillat.

Sumunnarfissaqaratilli.

Arnap oqaluttuaraa iperagaanerup kingorna piffissaq nakkakattarnertut misinnarnerar-
lugu.

Isiginngitsuusaaginnarsinnaanngilarput inuit nakkakattarnissaat.

Qanoq iliorutta, nukittunerit sanngiinnerusunik atornerluinissaat pinngitsoortissin-
naavarput? Atugarliornerpaat pineqaatissinneqarsimanerminnik allaanerusumik
naammassinnittassapat, ullumikkumut sanilliullugu?

Atornerluisunik katsorsaasulimmi peqqinnissakkullu sullissisulimmi. Annerusumik ikiuinertalimmi ikorfartuinertalimmi. Naalakkisaarniartitsisinnaasunik pinerlunniaqatigeeqarfiunngitsumi.

Tungaanulli aqut akunnattoorfissanik ulikkaarpoq.

Immikkut ittunik malittarisassaliorutta. Taava pineqartussanut kikkunnut immikkuullarisunut atuutissappat? Kikkunnut atuutissanngillat?

Tamanna ajornaatsuinnaangilaq. Tamaat isigalugu ajornaatsuinnaanaviangilaq.

Inuiaqatigiit kinguneqartitsineq ajortut matumani eqqarsaatiginngilluinnarpakka. Akerlianik. Soorunami nammineq iliuuserisat tamatigut akisussaaffigineqartussaapput.

Naakkittaatumik nakuusertoqartarnera sapinngisarput tamaat naalakkersuisuni atorunnaarsikkusupparput. Pinerlunniaqatigiit akornanni aqqusinerni aallaasersornerit.

Inuit inuunerannik ulorianartorsiortitsilluni pinerlunnerit sakkortunerusumik pineqaatissisutaasalernissaat pillugu aqqjissuusseqqinnissaq piareersarlugu aallartippugut.

Aammaarluta.

Atugarliornerpaalli eqqarsaatigalugit nutaamik eqqarsarnissaq periarfissikkusupparput.

* * *

Immaqa isumaginninnermut siunnersorti ataaseq marlulluunniit ullumikkut naalaataavusi. Immaqa aamma peqqissaasoq politeerlu. Allallu inuiaqatigiinni isumaginninnikkut atugarliortunik sullissisut.

Nalunngilara ilasi amerlasoorpassuit - qujanartumik - annertoorujussuarmik suliaqartusi, naak inatsisit periaatsillu pilersissimgaluarigut.

Ilissinnut oqarusuppunga: Ilisimasasi, pimoorussineri ikiuunnissarsilu atorfissaqartippagut.

Aammami isumaqarpunga - inuunera tamakkerlugu isumaginninnermi politikkimi itisuumik pimoorussereerlunga - maanna aqquserngit paarlaffianni qeqartugut.

Sungiusimavarput ajornartorsiutit aqqinniarlutigit suliamik sullissisut amerlinerisigut.

Suliassaqarfii akimorlugit suliniutit amerlanerusut. Suleriaasissiornerit amerlanerusut.

Kommuninut piumasaqaatit amerlanerusut. Tamakku tamarmik pisarput ajunnginnerpaamik isumaqarluni.

Kisianni taamaaliornitsigut atugarliornerpaartagut ungullugit suliniutit amerlisartarpagut suleriaasissarpasuillu ukkatilersarlugit. Periaaseq, sumiinnerat eqqarsaatigalugu, immaqa naleqquppallaanngitsoq.

Piffissanngorsimavoq, inuiaqatigiinni nukittunerpaartatta ersoqataanerunissaat, sannginnerusortatta nukilaannerusut annikinnerusumik ersoqataaniassammata.

* * *

Maani Folketingimi iliuuseqangaatsiareerpugut.

Angerlarsimaffeqanngitsut pillugit aqqjissuusseqqinneq, sivisuumik angerlarsimaffeqanngittarneq qaangerniarlugu.

“Meeqqat inatsisaat”, meeqqat atugarliornerpaat pisinnaatitaaffiik nukittorsaaffigisarput.

Inuit tarnikkut annertuumik nappaatillit pitsaannerusumik suliniarfigineqarnissaat - naammangilaq, nalunngilara - kisianni aatsaavissuaq tarnikkut nappaateqarneq pillugu ukiunut qulinut pilersaarut pigilerparput.

Kiisalu eqquteqqammerparput innuttaasut ataatsikkut tarnikkut atonerluinermillu nappaatillit torernerusumik katsorsarneqartarnissaat.

Qanittukkullu maani Folketingimi aalajangiiffigeqqammerparput det sociale frikort-ip atuutsinneqarnera ataavartunngortillugu.

Alloriarnerit pingaarutillit. Maanna ingerlariaqqissaagut.

Danmark-iussaagut, immitsinnut upperaluta. Inuk takullugu. Ataqqinnittumik periarfissat pilersillugit. Orlusut nikuisittarlugit.

Inuunermimi piviusumi "taakku allat" nassaassaangillat.

Kikkuussagaluarammimmi?

Inuupput, ilittut uattullu. Uaguuvugut nammineq.

* * *

Tamakku naleqqersuutiginiarpagut, politikikkut angisuunik siunnersuuteqarnissatsinni, folketingip ukiuani nutaami katersuunnitsinni naalakkersuisutut saqqummiussilerutta. Politikkiliorluta pineqartut pillugit.

Sjællandip kujataani imaluunniit Jyllandip avannaani najugaqarluni aalajangersimasumillu nakorsa qarani qanoq ippa?

Aap, toqqissisimanarpallaanngilaq.

Qanoq ippami pujortartarneq pissutigalugu pualluttuulluni - ullumikkut KOL-imik taaneqartartoq? Anersaartorpiarsinnaanani? Peqatigitillugulu peqqinnissaqarfimmi paasi-uminaatsumi ikiortissaq nassaarinarlugu?

Aap, toqqissisimanarpallaanngilaq.

Aamma naapertuilluarneruallaanngilaq

Taamaanneralu naapertuutinngilaq, peqqinnissaqarfimmut killeqanngitsumik naligiimmillu periarfissaqarnissamik kissaateqarnitsinnut.

Taamaattumik, nakorsa qarnermi aqqissuusseqqinnissaq qitiulluinnarpoq peqqinnissaqarfimmi aqqissuusseqqinnissami, neriutigtisattut, qanittukkut maani Folketingimi isumaqatigiinniarnikkut inissinneqartussami.

Nakorsat nalinginnaasut (praktiserende læger) amerlanerusut sumiiffinniissapput, inuit napparsimasut akornanni. Taama pissapput aamma nakorsat immikkut ilinniarsimasut. Napparsimmaveeqqallu mikinerusut, nunami tamarmi siammarsimasut, naammattumik sulisoqassapput, katsorsaanissaq innuttaasut atorfissaqartitaat neqeroorutigisinnaassallugu.

Kræfterlutik napparsimasut assigiiamik nakorsarneqarnissaannut neqeroorutit (kræft-pakker) isumassarsiorfigalugit maanna eqqutilersaarparput anigorsinnaanngisamik napparsimasu assigiiamik nakorsarneqarnissaannut neqerooruteqarnissaq (kronikerpakker).

Puallunneq KOL aallartissutigissavarput. Tulliunneqassaaq sukkoq. Allallu anigorsinnaanngisamik nappaatit.

Nammineq ilaqtannit nalunngilara, kræftimik nappaatillit aqqissuusasaasumik nakorsarneqarnissaat pillugu neqeroorutit qanoq toqqissinermik atsigisumik tunisisut, pissutsit toqqissisimananngitsut aqqusaarnerini. Qanoq iliussalluni naluneqanngilaq. Suna naatso-
rsuutigisinnaanerlugu. Napparsimasutut aamma qanigisaasutut.

FOLKETINGET

Toqqissisimaneq nalorninnginnerlu taamaattoq inuit anigorsinnaanngisaminnik napparsimasut aamma atorfissaqartippaat.

* * *

Politikkip inuit qummut kivissavai.

Tamanna aamma atuuppoq suliffeqanngitsunut.

Danmarkimi suliffissaqartitsiniarnermi systemeqarpugut nunarsuarmi akisunerpaat ilaannik. Tamatumunnga ukiut tamaasa 11 mia. koruunit atortarpagut.

Ukiut ingerlanerini systemi annertuallaalersimavoq.

Innuttaasut napparsimasut torersumik sullinneqarsimangillat.

Amerlasoorujussuit misigisimapput systemip iluani milluutigineqartutut.

Inuillu atugarliortut oqaloqatigiinarlugit aggersarneqartarput neqeroorfigineqartarlutillu ulluinnarni atugarisaannut sanilliullugit tulluannngilluinnartunik.

Taamatuttaarlu uppersaanaissamut malittarisassat piumasaqaatillu qaleriaaginnalersimapput.

Suliffissarsiuussisarfinni - najummatseritsi - oqaloqatigiinnerit 2,4 millionit pisarput, ukiut tamaasa.

Suliamik sullissisut. Aap, taakku suliassartik suliariinnarpaat, malittarisassallu uagut aalajangersimasagut malillugit. Kisianni tamanna isumaqarpoq, innuttaasumik ataatsimik oqaloqateqarnernut tamarmik nalunaaquttap affaani sivissuseqartartunut, taava suliamik sullissisup taamaaqataaniq nalunaaquttap akunnerata affaa atortarpaat nalunaarsuinnermut uppersaasersuinnermullu.

Naalakkersuisut suliffissarsiuussisarfiit atorunnaarsinniarpaat. Nutaamik aallartinneq, kommunillu kiffaanngissuseqassapput, suliffissaqartitsiniarluni suliniuteqarneq qanoq ilusilersorumanerlugu.

Danmarkimi suliffissaaleqineq appasittuaraavoq.

Suliffimminnik annaasaqartut, nutaamik nassaapallattarput. Allat piginnaanngorsaqqinnisartik atorfissaqartippaat. Taavali aamma peqarpoq suliffissaaleqisoqarpoq immikkut mianerisariaqartunik, immikkullu suliniarfigineqarnissaminnik atorfissaqartitsisunik.

Siunnersuutiginiarparput oqaloqatigiinnerit millionit affaannik ikilisinneqassasut. Innuttaasunut, suliffissaaleqinerup saniatigut, ulluinnarni ajornartorsiutinik annertuunik nammaqartunut, kinguneqartitsisarnerit peerlugit, kisianni naatsorsuutigalugu, kikkut tamarmik pilliuteqarniarlutik iliuseqassasut.

Taamaattumik maanna eqqunneqarpoq sulisussaataaneq, pingaartumik arnarpasuarput kitaamiusut tunuliaqutaqanngitsunut, suli suliffeqarnerup iluaniilersimangitsut. Aallartippugut utoqqarnik paarsineq pilersaarutinit eqartorujussuarput kaanngartinniarlugu. Aalajangersimavugut meeqqat atuarfiat qitiusumit malittarisassanit pituttorsimajunnaarsinniarlugu.

Maannalu tassa suliffissaqartitsiniarnermi aqqissuussisimanerput tullinnguuppoq.

Oqaloqatigiinnerit ikinnerusut, killilersuutit ikinnerusut.

Inuk pinerullugu.

* * *

Ilinniartitaaneq aamma oqaluuserigutsigu, inuit allat inissisimaffiat aallaaviginerusariaqarparput.

Qanoq ippa 15-16-nik ukioqarluni?

Piffissaq kingumut misilillugu eqqarsaatigeriaruk.

Aasaanerani feriarneq. Atuarfimmit naammassineq. Nuannaarneq timimiippoq. Immaqa aamma nalornineq. Maanna susoqassava?

Immaqa ilisimanngilat, inersimasunngoruit suussanerlutit. Maannakkuunngitsoq. Taava sussavit?

Soorunami amerlasuut ikinngutitik aqqummi ingiaqatigissavaat, siunissamut ungasippallaartumut allanngortinneqarsinnaanngitsumik aalajangiussisariaqarani, aamma ornitassamut, ataatsimoorfimmit nukittuumit ungasippallaanngitsumiittumut.

Taamaattumik inuusuttorpassuarnut ilinniarnertuunngorniarfik qinissallugu ornigineqartarpoq. Pissutigalugu ilinniarnertuunngorniarfiit neqeroortigimmassuk, inuusuttut amerlanerpaat ugartugaat. Inuusuttunut avatangiiseq uumassusilik tiguartinnartorlu.

Kisianni eqqarsaatigilaariaruk, ilinniarnertuunngorniarfik periarfissarpassuulu tamaasa inuusuttortatsinnut tamanut aqqutinngorsinnaasuuppat iluatsitsiffiullunilu - aamma inuusuttunut atuagarsornerinnarmik *qinerlingikkaluartunut*.

Qulakkeerusupparput, inuusuttut meeqqat atuarfiata kingorna *inuusuttunut ilinniartitaanermik* piviusumik neqeroorfigineqassasut. *Inuusuttunut* ataatigut titarlugu. Tamanna siunnersuummi qitiuvoq, naalakkersuisut sapaatip akunnerata tulliani saqqummiunniagaanni.

Eqqaamannissinnaanera tamakkerlugu, ilinniartitaanermi aaqqissuussinerput sukut tamaana iluarsaattarsimavarput, tamakkiisumik naleqqutinngitsumik, ullumikut inuusuttuusunut. Maanna piffissanngorpoq, aallaqqaataaniit anginerusumillu eqqarsaatigeqqinnissaanut.

Siunissami inuusuttut tamaasa ilinniarnertuunngorniarfimmi aallartinnissaannik neqeroorfigissavagut, inuusuttummi amerlanersaasa tamanna kissaatigaat. Isumaqarpunga tamanna tusaasariaqaripput. Kisianni ilinniarnertuunngorniarfik allaassaaq ullumikkumut sanilliullugu.

Aqqutissat pingasut toqqarneqarsinnaassapput.

Et handelsgymnasium, ilinniarnertuunngorniarfik niuernermut tunngasoq. Ilinnut, aningaasarsiornermik, oqaatsinik aallarnisaanermillu ilikkagaqarumasumut.

Et alment gymnasium, ilinniarnertuunngorniarfik nalinginnaasoq. Ilinnut, atuagarsorinnaasumut teorimullu tunngasunik piginnaasaqarlunilu soqutigisalimmut.

Nutaarlunnartullu: Et erhvervs-og professionsrettet gymnasium.

Tassa taanna ilinnut, atugartuussutsip iluani inunnik sullisserusuttumut. Imaassinnaavoq peqqissaasunngorusuttutit politiinngorusuttutillunniit. Imaluunniit maskinmesteritut sanasutullunniit nukissiutitut mingutsitsinngitsunut ikaarsaariarnermi suliaqarusuttumut.

Ilinniartitaaneq aamma ilinnut tunngavoq, immaqqa suliamut attuumassuteqartumik ilinniarusuttumut, kisiannili periarfissanut allanut matunik ammatitserusuttumut. Sivisunerulaartumik atuariup iluaniikkusuttumut, inuusuttut allat ilagalugit. Aammalu piareersimanani 15-16-inik ukioqarluni sulisartut qiteqquttarfeeraanni issianissamut.

Apeqqutaatinnagu ilinniarnertuunngorniarfik sorleq toqqarnerit, taava nasartaassaait inaarutaasumik misilitsinnerit angusiffigukkit. Aamma apeqqutaatinnagu ilinniarnertuunngorniarfik sorleq toqqarnerit, taava periarfissaqassaait tamatuma kingorna ingerlaqqiffiusuni ilinnialernissarnut.

* * *

Oqaluttualiaqarpoq naalakkersuisut ilinniartitaaneq pillugu politikkiannut, periarfissarlu manna atorussuppara, oqaluttualiat taamaattut eqqunngitsuunerat naqissusissallugu. Ilaat ima isumaqalersitsiniaapput, naalakkersuisut uku atuuttut ilinniartitaaneq annikillisaaffiggaat.

Soorunami tamanna eqqunngilaq. Akerlianik. Ataatsimut naalakkersuisut salliutippaat, aalajangeriikkat iliuusissallu aggersut tunngavigalugit, atuartitaanermut ilinniartitaanermullu aningaasaliissutit 2030-mi 5 mia. koruunit missaanni qaffariaateqarsimanissaat. Inuusuttunut ilinniartitaaneq nutaaq siunnersuutigisarpur ukiumut 2 milliarder koruunit sinerlugit akeqassaaq. Atuartitsinermut assassorfiusumut pissanganartumut pitsaasumullu. Atuartitsivinni sammisanut naleqquttuni. Pikkorissunik ilinniartitsisulinni.

Peqatigitillugulu aningaasaliissutit naligiinnerusumik agguataarsimavagut. Inuusutissarsiornermut ilinniartitaanerit amerlanernik aningaasaliiffigalugit.

Kiisami tamanna anguneqarluni.

Oqaluttualiaq alla. Tunngavilersuutigineqartoq tusarsimavara, inuusuttunut ilinniartitaanerit allangortinniarutsigit, inuusuttunut tulluarnersullugit, taavagooq inuusuttut A aamma B-hold-inut immikkoortikkigut.

Imaanginnerpa tamatumani inersimasut pingaakujunniarnerat paasisaasoq?

Ukiuni amerlavallaani ilinniartitaanerni akademisk-iusuni pingaakujunniarneq malinnaasimavoq.

Tamannarpiaavorlu uagut iluarsiniagarput. Inuusuttut ilinniartitaaneri nukittuut, aap, A-hold inuusuttortatsinnut tamanut - aamma atuagarsornerup avataatigut soqutigisalinnut. Kiisami tamanna piffissanngorpoq.

Ukiut qulit qaangiuppata inuusuttut 15 aamma 18 akornanni ukiullit 10 procentingajannik ikinnerulersimassapput. Kommunini nunaannarmiittuni appariaat suli annertunerussaag. Qanoq iliuuseqanngikkutta, najugaqarfinni ilinniarnertuunngorniarfinni aamma najugaqarfinni inuusutissarsiornermut ilinniarfinni issiaviit inuttaqanngitsut takussaalisapput. Tamannalu aallarniutaasinnaavoq illoqarfinni mikinerusuni pitsaanngitsumik ineriartornermut.

Ilinniartut ikinnerusut. Atuarfinnut aningaasat ikinnerusut. Ilinniartitsisunik pissarsiniarnerup ajornarsiartonera Ajornerpaaffianilu, matusisariaqarnerit.

Maanna ilinniarnertuunngorniarfik nutaaq inuusutissarsiornermi atorfinissutaasinnaasumik ilinniagaqarnissamut sammisoq saqqummiupparput, sumiiffiit ilaanni inuusutissarsiornermut atuarfinni ullumikkut nalunngisatsinni inissisimasussaag, aammali allani inissisimasussaag inuusuttunut ilinniartitaanerit allat peqatigalugit.

Taamaalilluni ilinniagaqarnermi avatangiisit nukittuujussapput - aamma inuusut-tortatsinnut illoqarfissuarni najugaqanngikkaluartunut - inuusuttunut ilinniartitaanerit matussangaluartut.

Peqatigitillugu 17-nik ukiullit biilernermit allagartallit periarfississavagut ullup qanoq ilin-erani aalajangersimasumi ingiaqateqaratik biilersinnaanissaannut, aamma kommunini isorliunerusuni ilinniartut atuartullu biiliniq angalanerannut ilanngaata atuutilersissavarput. Danmarkimi inuulluataarsinnaasariaqarputit.

Inuusuttut taamaaliorsinnaasariaqarputit. Utoqqartut. Aamma meeqqat takkukkaagata.

* * *

Meerartaarnej misigisaavoq isumaqarnerpaaq.

Taamaappoq ilatsinnut amerlasuunut.

Inuunermik ingerlatitseqqinnissamut kajungerneq. Isit angisuut. Silarsuarmi sulii angineru-sumi. Arraa, qungujuttorunaa, takuginga?

Tassanngaannarlu inuk mikisuarannguaq ilinnit pingaarninngoriataarpoq.

Tamanna angeqaaq.

Taamaakkaluartoq Danmarkimi ikinnerusunik meerartaartalerpugut.

Takussutissatut assersuut: Ukiut agguaqatigiissillugit inuuffigisartakkagut aammalu ul-lumikkutut meerartaarnej ullumikkutut ingerlaannassappata, nunagisatsinnut nuut-tartut aallartartullu ilanngaatigalugit, taava ukioq 2100-mi qallunaat nunaanni innuttaasut 2,5 millioniinnanngoratarsinnaapput.

Tamanna assersuunneqarsinnaavoq Sjælland inuerussimasooq, ilaallu ima eqqarsassa-galuartut, kiisami Kjøbenhavnnerit ilagiunnaaqaagut, taamaattoq takorlooruminaappoq Danmark affaannarmik amerlatigisunik inoqalersimasooq.

Naqissuserlara: Akulerunnavianngilanga, qanoq iliorluni meerartaartarnermut qas-sinilluunniit meerartaarnissamut. Soorunalimi naamik. Tamanna tamatta immikkut aala-jangigassaraarput. Kisianni isumaqarpunga nikallornartuusoq, ikinnerusut kissaatigis-aminnik meerartaarpata, ikinnerusullu meerartaarusuppata.

Takussutissiulaarlanga.

Ukiut hunnorujut matuma siornatigut - 1924-imi - Thit Jensen nuna tamakkerlugu anga-laarpoq oqalungiariartoqattaarluni "frivilligt moderskab" qulequtsiullugu.

Taamanikkut arnat nungullartarput, kissaatiginagu naartusaqattaarnerpassuarnit. Thit Jensen nammineq qatanngutigii passuarneersuuvoq 12-iusunit aamma naartunaveer-saartitsinerup naartuersissinnaanerulluunniit periarfissaanissaanik kissaateqartuuvoq.

Tamanna arnat atukkatik pillugit sorsuuteqarneranni pingaaruteqartuusimavoq, maanna ingerlateqqitarput. Ukiut 50-it ingerlaneranni siullerpaamik niviarsiaqqat arnallu naartuer-sissinnaanermut pisinnaatitaaffii annertusineqarput.

Nunarsuarmi allani arnat pisinnaatitaaffii annikillisinneqaraagata uagut illuanut il-iortarput. Tamanna tulluusimaarutigaa.

Siulitta misilittagaat iluaqutigissavagut, taamaneriillu ullumikkumut sanilliussassaqaarpoq: Nammineq aalajangerusukkatsigu, ilaqutariittut inuunerput qanoq isikkoqassanersoq.

Meeqqat amerlasuut. Meeqqat ikittut. Meeraqarani.

Biologi aporfiusimappat, taava pitsaanerusumik meerartaarsinnaanermut nakorsartissin-naasariaqarput.

Ilisimatusarnermi qangaaniilli arnat kinguassiorsinnaanerat sammineqarnerusimavoq, massa meerartaarsinnaannginnermut pissutaasoq amerlasuutigut angutiniikkaluartoq. Tamanna iluarsiivigisariaqarpoq.

Inuiaqatigiillu aaqqissuussaanagerat meerartaarnissamut kajumissusermut naalleraasuuppat, tamanna aamma oqaluuserisinnaasariaqarparput.

Imaassinnaavoq tatineqartutut misigineq, ukiut ikittunnguit ingerlaneranni suut tamaasa angunissaannut. Ilinniakkap naammassinissaa. Siullermeerluni suliffittaarnissaq, eqqortumik. Asanninnerup naninissaa. Ilaqutartaarnissaq.

Nassuerutigissavarpulli, aaqqiissutaasinnaasut imaaliallaannagassaarpasinnimmata.

Assersuutigiinnarlugu: Sverige-mi angajoqqaat angerlarsimaannarsinnaapput meerartik napparsimappat ukiumut katillugit ulluni 120-ni, aamma meeqqamik arfineq pingasunik ukioqalernissaa tikillugu piffissap ilaannaani sulisinnaatitaapput.

Taamaakkaluartorli Sverige-mi meerartaartarneq Danmarkimut sanilliullugu appasinneruvoq, ukiorlu kingulleq ukiut 20-it ingerlaneranni meeqqat inunngortut aatsaat taama ikitsigisimapput.

Paasisaqarnerusariaqarpugut qanoq ilioraanni sunniuteqarnerussanersoq - soorunalimi ataqqillugu, Danmarkimi imaammat, akissarsianut sullivimmilu atugassarititaasut suliffeqarnermi illuatungeriinnit isumaqatigiinniutigineqartarmata - suullu ataqatigiinneri tamakkerlugit takorusupparput.

Ilaqutariittut eqaatsumik periarfissaqarneq. Meeqqanut mikinerpaanut neqeroorutigisartakkatta pitsaassusaat sinaakkutaallu. Soraarninngorneq.

Soraarnerussutisiat, suliunnaarneq, Arne- og seniorpension. Aap, tamakkuupput maani Folketingimi akuttunngitsumik isumaqatigiinnigissutigisartagarujussuagut. Taamaassimavoq ukiuni arlalinni. Tamanna aamma qallunaarpassuarnit malinnaaffigilluarneqartarpoq. 2006-imi Atugarissaarneq pillugu isumaqatigiissut amerlanerussuteqarluartunit isumaqatigiissutigineqarpoq, tunngavigisaaq peqqinnartoq tassaassasoq, ukiuni amerlanerusuni sulisariaqartugut inuuneqqortusiartornerput pissutigalugu, soraarnerussutisiaqalernissamullu ukiut pillugit allannguisoqassatillugu piffissaalluartillugu tamanna ilimasaarutigineqartassasoq, taamaalilluni qallunaat tamanna isummorsorfingereersimasasammassuk.

Taamaattumik ukiup tulliani maani Folketingimi taasissutigisussaavarput, soraarnerussutisiaqalersarnermi ukiut 70-inut qaffanneqassasut 2040 aallarnerfigalugu - tassa ukiut 15 qaangiuppata.

Atugarissaarnermut isumaqatigiissut aalajangiisuunikuuvoq - aalajangiisuulluinnarlunilu, Danmarkimi pisortat aningaasaqarnerisa peqqissuunerannut. Soorunami siunissami tamanna aamma pigisariaqarparput.

Pingaartumik pissutigalugu, annertoorujussuarnik aningaasalersuisussanngoratta. Ilaatigut illersornissamut isumannaallisaanissamullu, kiisalu mingutsitsinngitsumik nukissiuuteqarnermut ikaarsaariarnissatsinnut.

Atugarissaarneq pillugu isumaqatigiissut ukiuni 20-nik pisoqaassuseqalerpoq, soraarnerussutisiaqalersarnissamullu ukiut 70-inut qaffanneqarpata, taava pissusissamisuusaaq misissussallugu, tamatuma kingorna periaatsinik allannguisoqassanersoq.

Atugarissaarneq pillugu isumaqatigiisummik allanngineq ataasiakkaanut inuiaqatigiillu aningaasaqarnerannut annertuumik kinguneqassaaq.

Taamaattumik ataasiakkaat ataqqillugit tamanna pisariaqarpoq, torersumillu piareersarneqartariaqarluni. Tamanna suliaq naalakkersuisut aallartippaat.

* * *

Pitsaasumik inuuneqarsinnaasariaqarpugut. Taamaaliorsinnaasariaqarpugullu Danmarkimi, qorsunngoraluttuinnartumi.

Aasangilaattaa isumaqatigiissutigarpugut "grønne trepart", oqalutuarisaanermi nutaanerumuni nunap isikkuanik allanngortitsinissaq anginerpaaq.

Takorloorsinnaavisiuk?

Siullermik nuna naggorissarneqanngitsaq. Taava iviit naasullu puttussuupput. Ukiualuit qaangiunneranni orpik. Siunissamilu kinguaariinnut orpippassuit.

Kvælstoffi annikinnerusoq. CO2 annikinnerusoq.

Imeq minginnerusoq.

Uumassuseqarnerusoq.

Nunalerinermi silap pissusaanut akitsuut eqqutissavarput, nunarsuarmi tamarmi siullersaalluta.

Ikorfartorlugulu qallunaat inuussutissalerinermi nunalerinermilu tunisassiornerat nutaali-aasoq nukittoorlu.

Danmarks Naturfredningsforening naapertorlugulu den grønne trepart tassaavoq - "oqalutuarisaanermi pingaarutilik".

Landbrug og Fødevarer aamma naliliivoq - "oqaluttuarisaanermi pingaarutilik".

Taamaattumik tamanna ilumoortortaqarunarpog.

Isumaqatigiinniarnert ajornaatsuinnaasimanngillat. Taama oqarluaannartariaqarpunga.

Ininilu matoqqasuneersumik oqaluttuanngumik avitseqatigilaarlasi.

Oqaluttuarisarinertuut, ima pisoqarsimavoq: Isumaqatigiittoqarnera tamarmik qularutigi-unnaaruttoraat, taava nunalerisut siulittaasuat Søren Søndergaard, nikuippoq.

Oqarpoq, puigugaqarsimalluni. Inimiittullu qissimitsiterlugit. Takusinnaallugulu allat ima eqqarsarsorinartut: "uuma ilaa, aamma tassa allamik pisoqalerpoq".

Isumaqarpunga, arlallit oqiliallassimassaqisut, Suulup kissaataa kingulleq sunarujussu-usimanngimmat.

Tamaasami qaaqquusimavai kinguaariit nunaatiminnut Baldershavemut karrinik katersuineq naammassillugu nuannannissamat.

Taamaalillutik inuit assigiinngitsorpaalut augustip naalernerani naapeqatigiissimapput.

Nunalerinerisut sinniisui. Sulisartut sinniisui. Sulisitsisut sinniisui. Peqatigiiffiit pinngortitamik illersuisut sinniisui. Politikkerillu.

Naggorissaasup nunaataani Billundip eqqaaniittumi. Lindeballe-p Førstballe-llu akornanniittumi.

Aasaanerani naatitat katersorneqareernerat nalliuttorsiuutiginiarlugu, isumaqatigiissutillu qorsuusup naammassineqarnera misinnartikkumallugu, tassanimi peqataasunuttu tamanut nalinginnaanngitsumik piunassuseqarmissaq piunassaqaataasimimmat.

Sumi nunarsuarmi allami, Danmarkimunnngitsaq, soqutigisat taama assigiinngitsigisut nerrivimmi ataatsimi issiaqatigiissinnaappat?

Periarfissajuaannarsimavormi, isumaqatigiinniarnertit pikkunarsivallaarnerini ajornannginnerpaaq qinissallugu, tassalu nikueriarluni inip qimannissaa.

Den grønne trepartsaftale tassaavoq Danmark, Danmark pitsaanerpaagaagat.

Isumaga naapertorlugu, kinguaariit akornanni isumaqatigiissutit pikkunarnersaat allanneqarsimasooq, maani Folketingimi ukiuni 25-inngulersuni peqataaninni.

Amerlaqisummi oqarsimagaluarpit, tamanna piviusunngornavianngitsoq.

Naalakkersuisuni isumaqatigiilernavianngitsoq.

Taamaaliorpugut.

Nunalerisut pinngortitamut akisussaaffimmik tigusinavianngitsoq.

Taamaaliorusupput.

Pinngortitamik illersuinaqatigiit suliffissaqartitsiniarnermut akisussaaqataajumanavianngitsoq.

Taamaaliorpugut.

Pissutigalugu uagutsinnit allamik pingaarnerusoqarmat.

Pissutigalugu Danmarkimi kangerluit imissaqarnissarlu pingaarnerummata.

Pissutigalugu meeqqagut ernuttagullu suli qallunaat erinarsuutitsinnik erinarsorsinnaasariaqarmata kuukuuk, ungasorsuaq unnuariannguarlu atorlugit - namminneq nunaminni takusinnaasatik.

Partiit ilaqalereersimaneri, den grønne trepart-imik isumaqatigiissutit piviusunngortinniarneranut peqataajumannngmitsunik, uanni paasiuminaappooq.

Partiit akisussaaffimmik tiguisunut tamanut qujanaq, qujanarlu qallunaarpassuarnut, pinngortitamik sorsuutiginnittunut.

Maani Folketingimi aalajangikkagut suliniuterpassuillu nuna tamakkerlugu iliuuserineqartut pissutaallutik, kangerlugut imartagullu uumassuseqaqqilissapput.

* * *

Inuusugut pinngortitap ilagaatigut. Orpippassuit uumasullu, silaannaq imerlu - silatitsinniingillat, tunngaviuppulli ataannarnissatsinnut.

Pinngortitaq aamma peqqarniitsumik nukeqarpoq, taamaattuarsimallunilu.

1872-imi ilaatigut Sjælland, Lolland aamma Falster ulussaarsuarmit eqqorneqarput.

Qeqertat tamarput. Sapusiat aseruatiterneqarput. Inuit nersutaatillu ajunaartiterput.

Qimuttuitsut aqquaat qarsunneqarput, nalunaarasuaat uppitinneqarpoq, nunallu sinnerniit ikiortissarsiornissaaq ajornakusoorluni. Piffissangaatsiaq aatsaat qaangiummat paasineqalerpoq qanoq ajortigisumik pisoqarsimasooq.

Ukiut hunnorujut sinnerlugit qaangiummata Danmark tamakkerluni ulussaarsuarmit eqqorneqarpoq.

Anoraasuarnertit Rømø-mi uuttorneqarput sekundimut 51 meterisut sakkortussuseqartut, anorisiutip uppitinneqanngilaattaani. Ulussaarsuaq taanna oqaluttuarisaanermi nunatsinni aseruinerpaanut ilaavoq.

Isumaqarpunga amerlasuujulluta eqqaamagippit 3. december 1999 sumiinnerluta.

Minnerunngitsumik ilissi, unnuami ulapissimasusi, ullunilu arlalinni innuttaasunik ikiuiniarlusi aseruatiternernillu saliillusi ulapissimasusi: politiit, qatserisartut, Falck-imit annaassiniartartut, sakkutuut piimassutsiminnillu ikiuuttut.

1872-imi sapersitaasut utaqqiinnartariaqarpaat eqqaamiut sapiiserlutik ikiuukkiartornisaat. Imaluunniit nammineerlutik aamma qanoq pisoqarumaarnera naalaaginnarlugu. 1999-imi qujanartumik inuiaqatigiit allarluinnaapput upalungaarsimanerlu ineri-sarneqarsimaqaaq.

2024-imi upalungaarsimanerput 1999-imut sanilliullugu pitsaanerua?

Tamanna aamma piniarlugu salliutinniartariaqarparput. Nunarsuarmi allangorsimavoq. Ukiut kingulliit qiviaannarsinnaavagut:

Europami sorsunneq. Nappaassuaq tuniluuttoq. Silap pissusaa peqqarnitsoq. Massak-korpiaq soorlu Vejle-mi.

Danmarkimut sioranartut hybrid-iusut sakkortusisut.

Inuiaqatigiit nutaaliaasut ajortumeerneqarnissamut mianernarput.

Navianartorsiorititsisinnaasut amerlanerulersimapput assigiinngitsorpassuullutillu.

Corona takkuteriataarmat, akiuussutissaqanngilagut qanermulluunniit assiaqutissaqarata utoqqaat napparsimasullu illersorniarlugit.

Sorsuttoqaleramat, Europa sakkussakillisarnikuuvoq, russilli sakkutooqarnikkut piorsaasimallutik.

Pakasarneqaaqqinnissarput pinngitsoortittariaqarparput.

Silatusaarneruvoq imminut ikiornissap imminnullu ikioqatigiinnissap piareersimaffiginis-saa.

Soorunami tamanna eqqarsaatnik aallartitsivoq. Imermut dunke FM-radiolu pisiarissal-lugit. Nerisassallu peqqumaatissat pisiariartussallugit, nerisassaqaarnissaq eqqanaarniar-lugu. Assersuutigalugu avaleraasartuut tomatillit.

Ukiorpassuit qaangiupput, tamakku pillugit eqqarsaateqartariaqarsimanitsinnit. Amerla-nerpaajusugut tamanna misilissimanngisaannarparput, maannali taamaaliortariaqaler-pugut.

Eqqanaarsartariaqarpugut tamatta immikkut aamma inuiaqatigiittut.

Taamaattumik nutaamik ministeriaqarfimmik pilersitsivugut, Inuiaqatigiinni isumannaal-lisaaneq upalungaarsimanissarlugu pillugit, ataqatigiissaarinermik akisussaaffeqartussaq, ajornartoornermi aqutsinermut pilersuinermilu isumannaallisaanermut.

Nunarsuarmi eqqissisimanngiffiusumi Danmark eqqanaarsarnerusimasariaqarpoq.

* * *

Nunarsuaq inuuffigisarput toqqissisimanannginnerulerpoq.

Savalimmiut, Kalaallit Nunaata Danmarkillu Naalagaaffeqatigiinnerat allangortariaqar-poq, innuttaasutsinni pingasuusunit inuuffiqeqartuni pissutsit piviusut aallaavigalugit. Nuannaarutigaaara allangoriartorneq tamanna pisinnaammat pitsaasumik qanittumillu su-leqatigiinnikkut, aamma nunat immikkut namminiussutsimikkut kinaassuseqarnerat ata-qqillugu.

Qujanaq atlantikup avannaaniit ilaasortaataasunut maani Folketingimi angisuumik suli-aqaarnissinnut.

Lagmandimut Naalakkersuisullu siulittaasuannut qujanaq ataqeqatigiiffiusumik su-leqatigiinnermut.

Ataatsimoorluta kissaatigaarput Savalimmiut Kalaallit Nunaatalu nunani allani nammineri-saminnik nipiminnik atuinissamut periarfissaasa annertusinissaat.

Massakkorpiaq assersuutissaavoq, savalimmiormiut kissaatigimmassuk Nunarsuarmi niueqatigiifissuarmi WTO-mi namminneerlutik ilaasortanngornissartik.

Tamanna paasinarluinnarpoq, inatsisitigulli ajornartorsiuteqarpoq. Taakku iluarsiniartari-aqarpagut.

Taamaattumik Lagmandi uangalu isumaqatigiippugut apeqquq ataatsimiititaliamut saqqummiunniarlugu, namminersornerulernermut inatsit tunngavigalugu inatsisitigut aaqqiagiinngissutinik aalajangiisinnaatitaasumut. Namminersornerulernermut inatsisip ukiuni 76-ini atuuffigisimasaani ataatsimiititaliaq taanna atorneqarsimanngisaannarpoq. Naalagaaffeqatigiinnerup iluani Kalaallit Nunaat issittumi nunarujussuuvoq, taamaattumillu aamma pissusissamisoorluinnarpoq, Kalaallit Nunaata immikkut atuuffeqarnissaa, Kunngeqarfiup Issittumi Siunnersuisoqatigiinni siulittaasuuffik tiguppagu.

Nukiit avataaneersut avissaartuutsiniaraagata, naalagaaffeqatigiinnermi immitsinnut qanillisarpuq, maannali nutaamik periaaseqarluta. Naligiinneq. Ataqpeqatigiinneq. Aqqutissanut nutaanut sapiissuseqarneq.

* * *

Ullumikkut, ukiut marluk, qaammatit arfineq marluk ullullu arfineq marluk qaangiupput, Rusland-ip Ukraine-mut annertuumik sakkulersorluni saassussineranit.

Tulluusimaarutigaara Danmarkip malartitassaanani piumasaqaatitaqanngitsumillu Ukraine-p aniguiarluni akiuunneranut tapersersuimmat.

Oqaluttuarisaanermi annertuumik tapersersorneqartumik - Folketingimi innuttaasunilu - oqaluttuarisaanermi eqqortumik inississimavugut. Nassuerutigalugu, kiffaanngissuseq naassaangitsumut kingornussarsiaanani naassaangitsumullu pigineqartussaangitsutut uagutsinnut tunniunneqarsimammat.

Kiffaanngissuseq akeqarpoq. Kiffaanngissuserlu nalitsinni sorsuutigiuangassaavoq Sorsuutiginninneq tamanna iluatsinngippat, ilu Moorlunga aarlerissutigaara, Europap siunissaa taartuinnaviussasoq.

Taamaattumik iluatsitsisariaqarpugut.

Tulluusimaarutigaara, europami atlantikorlu ikaarlugu ataatsimooratta, Ruslandip qaasutumik pissusilersornera akiorniarlugu.

Sorsunneq sioqqullugu pissutsinut sanilliullugu ullumikkut EU nukittunerulersimavoq. Sorsunneq sioqqullugu pissutsinut sanilliullugu ullumikkut NATO nukittunerulersimavoq.

Kisianni isumaqataanngilanga inuiaqatigiinni oqallinnerup ilaanut tusarsaanerumut, teoritiskimillu tunngaveqartumut.

Piumasaqaatit aappalaartut piumasaqaatigineqqaattaarput. Sakkut tunissutigineqarput, tamakkiisumillu imminut illersornissamat atoqquneqaratik, naak tamakkiisumik atorneqarsinnaasuuppata Rusland tunuartitlernissaanut tatineqarsinnaangaluartoq.

Sakkullu taamaattut, sorsunnermi ajugaanissamat pisariaqartut, suli Ukraine-miinngillat. Kisianni kialluunniit sorsunneq ajugaaffigisinnaangilaa talini tunuminiitillugu.

Sivisuallaartumik oqaluuseraarput, Ukraine sorsunnermi ajorsaanngitsaq, tamannali uagutsinnut naammappa, kiffaanngissuseqarumasunut?

Ukrainerit akiorneqarsinnaarpiannngitsumik akiupput erfallasortik, nunartik inuunertillu kisiisa pinnagit.

Kiffaanngissuserput pillugu aamma akiupput.

Sorsunnerup inernissaa ataasiinnaavoq.

Ukraine ajugaassaaq.

Iluatsissappat Ukraine-miut pisariaqartippaat timmisartugut, sakkugut, sakkutooqarnikkut ilisimasagut, ukraine-p sakkussiorneranut aningaasalersuinissarput aningaasatigullu tapersersuinissarput.

Pisinnaasatsit tapersersuinngikkutta, akisussaaffippat sumiginnassavarput.

Taamaattumik qallunaat Ukraine-mut tapersersuinerat ingerlaannassaaq, atorfissaqartin-neqarnera piutillugu.

Tunnngavissaqanngilaq eqqarsassalluni, Rusland Ukraine-mut uniinnassasoq. Rusland ingerlaqqissaaq, unitsinneqarnissami tungaanut.

Maanna BNP-mit 2 % sinnerlugu illersornissamat sillimaniarnermullu atorpagut.

Illumoorlunga toqqaannartumik oqaatigilara; suli amerlanerusut atorfissaqartippagut. Immitsinnut illersorsinnaajumalluta. NATO-mi ilitsinnit illersorneqarnissatsinnut akileqataanissatsinnut

Maani Folketingimi tamatta piareersimasariaqarpugut akiliutissatsinnik salliutitsissalluta akiliissallutalu, aamma siunissami.

2025-imi Danmarkimi EU-mi siulittaasuuffik tigussavaa.

Tassani soorunami Ukraine-mi sorsunneq pingaarnepaajussaaq europami illersornissamat atugassanik sakkussiornermut peqatigitillugu, kisianni allarpassuit suliassaassapput. Nukissiuutitut mingutsitsinngitsunut ikaarsaariarneq, EU-p unammillersinnaassuseqarnera aamma EU-p killeqarfiisa ungaliit nukittorsarnissaat.

Aquttariaqarparput inuit qassit maanga isaanersut aamma inunnik isertorluni eqqussuineq inuppalaanngilluinnartumik niueriaatsimik tunngavilik unitsittariaqarparput.

Sutigut tamatigut Europa nukittoq atorfissaqartipparput, imminut isumannaallisarniarnissaminut akisussaaffimmik tigusisoq.

Aamma ukiup tulliani Danmark FN-ip Sillimaniarnermut Siunnersuisoqatigiivini issiaqataalissaaq.

Tassani sulisariaqarpugut, ajuusaarnartumik nunarsuarmi aqqiagiinnginnerpassuit amerlavallaartut aqqiissutissaannik nassaarniarluta inuppasuillu eqqorneqartut inuunerannik illersuilluta.

Aamma Kangiani qiterlermi.

Maannakkorpiaq Libanon-imi pisut aarlerilluta malinnaaffigivagut.

Nunanut allanut ministeriaqarfiup qallunaat tamaasa kaammattorpai nuna qimaqqullugu pisullu malinnaaffigeqqissaarlugit.

Ataasinngorpat ukioq ataaseq qaangiutissaaq, iteratta nunarsuup oqaluttuarisaanerani peqqarniitsuliorlutik saassussinerit ajornerpaartaasa ilaannut.

Hamas pinngitsaaliivoq, naalliutsitsilluni toqoraallunilu.

Holocaust-ip kingorna aatsaat taama juutit amerlatigisut nalunaaquttap akunnimininniguisa ingerlanerinnaanni toqunneqarput. Hunnorujut arlallit aallarunneqarput, sulilu amerlasuut Hamas-imit sallunaveeqqutitut tigummineqarput.

Israel-ip akisinera qanorluunniit isumaqarfigingaluaraanni, kikkut tamarmik sallunaveeqqutitut aallarunneqarsimasut iperagaanissaat piumasarisariaqarpaat. Allamik pisariaqartitsinngillat, kisianni ilaqtaminnut ataatsimooqqilernissartik.

Aaqqiagiinnginnermi piginneqataangillat. Pisuussuteqanngillat.

Taamaappoq aamma palæstinamiut meerartaat tusintilippassuit, Gaza-mi toqutaasi-mangikkunik. Qimaatinneqartut. Angajoqqaaminnit tammarsimasut. Imaluunniit inuussutissanik amingaateqarnermi naalliuttut, nukillaarnermik nappaatinillu allanit eqqungaariaannaallutik.

Inuttut naalliungaarnerit paasissaanngingajapput sakkuaakkunnaartoqarnissaalu suli aalajangiisuulluinnarpoq.

Kangiani qiterlermi aaqqiagiinnginneq alianarpoq, polarisering, naaperiaajumannngissuseq avissaartuunnerlu atuullutik, ilaatigut maani nunatsinni ilisarineqarsinnaasutut.

Eqqissiviillionissarli inuiaqatigiussutsitsinni inissaqanngilaq, taamaattumillu piumasuseqartariaqarpugut ataatsimoornissamut oqariartuummi marloqjusaasumi: Soorunami Israel pisinnaatitavoq atanissaminut eqqissilluni kiffaanngissuseqarlunilu, aamma taamatorluinnaq palæstinamiut pisinnaatitaaffeqarput.

Tamanna arlalinnik pisariaqartitsivoq.

Siullermik, Hamas-ip peqqarniisaarnek unitsittariaqarpaa, imminullu atorunnaarsilluni. Palæstinami naalagaaffik piorsarneqarsinnaanngilaq pinerliiniaqatigiiffik Hamas-itut ittoq toqqammavigalugu.

Aappaatut, Israel-ip unitsittariaqarpaa unioqquitsilluni nunasinerit naammaginasuseqanngitsut, aaqqiagiinnginnermillu taamaallaat sakkortusaasut.

Siornatigut illuatungeriinni tamani isumannaatsuuneq naaperiaarusussuseqarnerlu piusimangaluarput. Kingullertigut ingasattajaarniat pissaanermik tiguaajartuaarsimapput amerlanerpaanut ajoqutaasumik. Aap, ilami tamanut.

Taamaattumillu pingajuattut, illuatungeriinnut annertunerujussuarmik tatisisariaqarpugut, naalagaaffiit marluunissaannik aaqqiineq, kisimi atajuartussatut piujuaannartitsinermik tunngaveqarluni aaqqiinerusup akuerineqarnissaa takuneqarsinnaaqqullugu.

Taamatut piumasaqarneq ataatsimoorluta piumasarisariaqarparput, maani allanilu innuttaasut isumaqatigiissinnaanatik avissaartuunnerannut taarsiullugu.

Ajoraluartumik oqaatsit sakkortuut kisiisa aaqqiagiinnginnerup malitsigisimangilai.

Ilaannut aamma iliuuseqartitsivoq. Pinerliiniarneq pillugu inatsit tunngavigalugu angut inuusuttoq unnerluutigineqarpoq juutip arnap ikuallatsinnissaanik pilersarusiorsimasutut, maani Danmarkimi.

Kamappunga, juutinik inuluuginninnerup taama annertusitigisimanera pillugu.

Juutinut qallunaajusunut sorsunnersuup aappaata kingorna neriorsuinerput qaqugorsuarmut atuutissaaq.

Tamatumunnga aamma ilaavoq erseqqissumik tapersersuineq, soorunami Israel imminut illersussalluni pisinnaatitaanera, soorlu nuna sunaluunniit taama pisinnaatitaasoq.

Kisianni tamanna isumaqarpa, Israel-ip qanorluunniit iliorsinnaaneratut? Naagga.

Sorsunnermi inatsisit malittariaqarpai aamma iliuuseqarnerusariaqarput - annertunerujussuarmik - inuit sakkutuujunngitsut paarissallugit, tamanna qanorluunniit sapernartigingaluarpat, arnat meeqqallu tunuanni Hamas toqqorsimatillugu.

Niels Bohr oqarsimavoq, ilu Moornerup illuatungeringaa ajornanngissuseq, tamannalu ilu Moorpoq, Kangiani qiterlermi aaqqiagiinnginnerup ajornaatsuinnaannginnera eqqarsaatigalugu.

* * *

Sunaluunniimmi kiisa ajornaatsuujunnaarnikuuvoq, unammilligassalli ajugaaffigisinnavaqut, piumagutta.

Tassalu tamannarpiaq maani Folketingimi suliassaraarput. Ajornartorsiutit aaqqinniarlugit sulineq, innuttatta, nunatta nunarsuattalu ajornartorsiutigisaat.

Folketingi kingullermik ammaanersioratsiguli nutaamik Kunngemaalernikuuvugut nutaamilu Dronning-eqalernikuulluta.

Suliffillit aatsaat taama amerlatigilersimallutik.

Siullerpaamilu, piviusumik pisussaaffiliisumillu, nukissiuutinut mingutsitsinngitsunut ikaarsaariarnissaq isumaqatigiissutigisimavarput, siunissami pinngortitamut siunissamilu qallunaanut kinguaariit isumaqatigiissutaat qorsuusoq isumaqatigiissutigalugu.

Naalakkersuisuni nuannaarutigaarput suli akisussaaffimmik tigusiumagatta ataatsimoorluta maani Folketingimi partiit peqatigalugit nunatta nuannersorsuup paarinissaanut ineriartortinnissaanullu, ullumi aqagulu. Minnerunngitsumik atorfissaqartitsinerpaartatta isumassornissaanut.

Nunarsuarmi inuiaqatigiit atugarissaarnerpaartarigunagaat inuit ajornartorsiuisut isaassivigisinnaangikkunigit, taava neriuppunga, maani inimi tamatta isumaqatigiissutigisinnassagipput, iliuseqarnerusariaqarluta.

Arlarsilu ataasiinnarluunniit ima eqqarsarsimassappat: Sooq-una statsministerip piffissaq taama sivistutigoq isumaginninnermi politikkimut ammaanermi oqalugiaatini atoraa, taava naggaterpiaatigut naatsumik manna naqissuserlara.

Ataasiinnarmik politikkimik sammisassaqarfusoqarunanngilaq, inuiaqatigiit innuttaalu pil-lugit oqaluttuurtumik, isumaginninnermut politikkiunngitsumik.

Inuit allat qanoq naapikkutsigit, tamanna tarrarsuutaavoq, nammineq qanoq ittuunitsinnut. Oqalungiaatiga aallartippara ukiuni 139-ni kingumut qiviarlunga. Stine Bødgers-ip nungul-larluni inuunera ataqqinanngitsumillu pineqarnera.

Kingulissatta ukiut 139-it qaangiuppata takugunikku uagut inoqatigut qanoq pinerigut.

Suna takussavaat?

Atagu anguniarnartigu nammineq pitsaanerpaamik qanoq ittuusariaqarnitta aallaaviginis-saa.

DANMARKI INUUMMERSORLI. Hurra! Hurra! Hurra!